

overhoop

Samen voorbij trauma
Van preventie tot herstel

Opgroeien

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

B Koning
Boudewijnstichting

WELKOM

Sofie Bekaert

Hoofd van het programma Gezondheid
Koning Boudewijnstichting

OverHoop: algemene situering

Ann Clé

Project coördinator OverHoop
Koning Boudewijnstichting

SAMEN VOORBIJ TRAUMA

Van preventie tot herstel

Korte situering van OverHoop

- Waarom OverHoop?
- Waarom de eerste lijn?
- Hoe hebben we het aangepakt?
- Krachtenbundeling met impact!

01

Waarom OverHoop?

Ingrijpende ervaringen komen vaak voor

30%

30% van de ouders met kinderen maakt een **echtscheiding** of gezinsbreuk door²;

21.500

Ruim 21.500 kinderen hebben recht op een wezentoeslag omdat ze hun **ouder(s) verloren**³;

1 op 3

1 op de 3 kinderen heeft ouders met een **psychische of verslavingsproblematiek**⁵;

21%

21 % van de jongeren groeit op bij een ouder met een langdurige **ziekte** of **beperking**⁴;

17.000

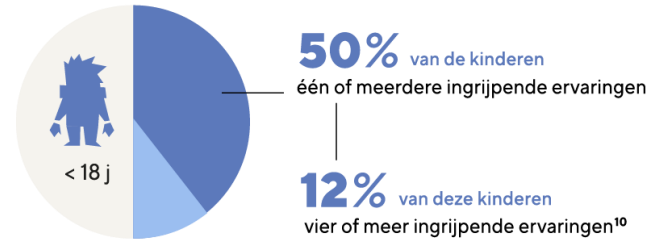
17.000 kinderen hebben een ouder in de **gevangenis**⁶;

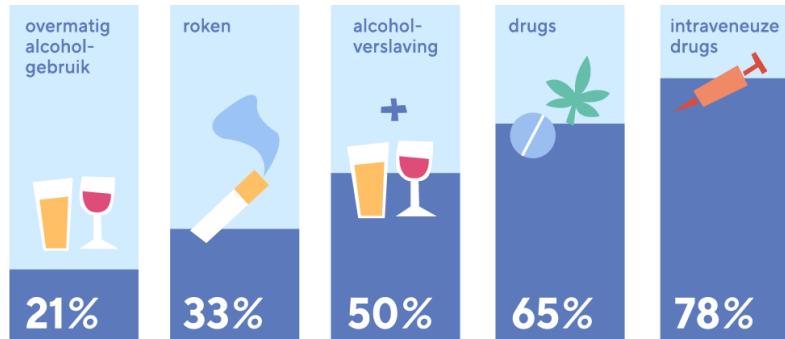
1 op 10

1 op de 10 kinderen krijgt te maken met **mishandeling** en/of -verwaarlozing⁷.

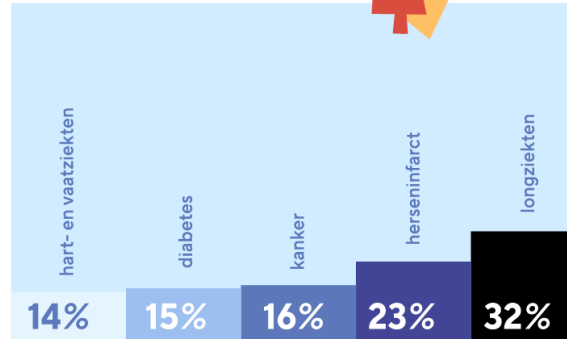
De gevolgen in cijfers

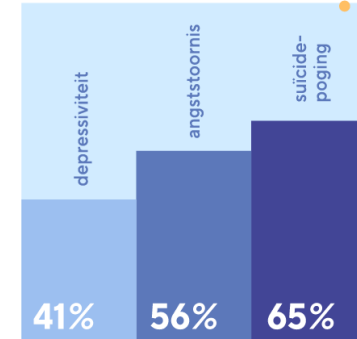
middelengebruik

lichamelijke aandoeningen

psychische problemen

2x

2x meer kans op ernstige obesitas

72% van de mensen met een gediagnosticeerde eetstoornis maakte ingrijpende ervaringen mee

32x

32x meer kans op leer- en gedragsproblemen

20% van school-/werkuitval is toe te schrijven aan ingrijpende ervaringen

↑

verhoogde kans op relatieproblemen en hechtingsproblemen

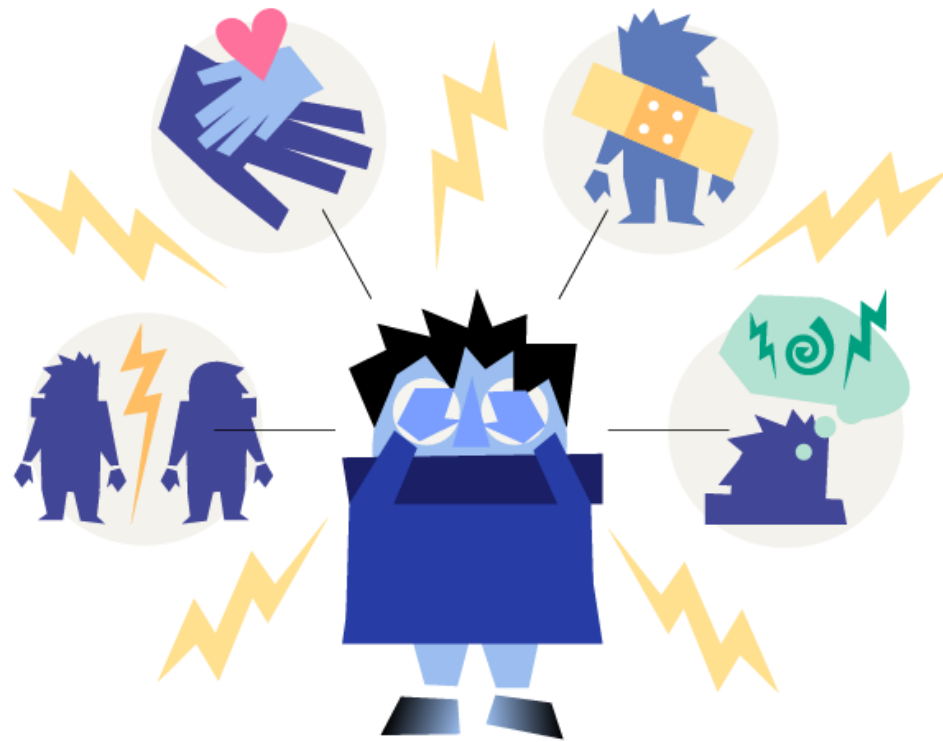
52% van het plegen of ondergaan van huiselijk geweld is toe te schrijven aan ingrijpende ervaringen

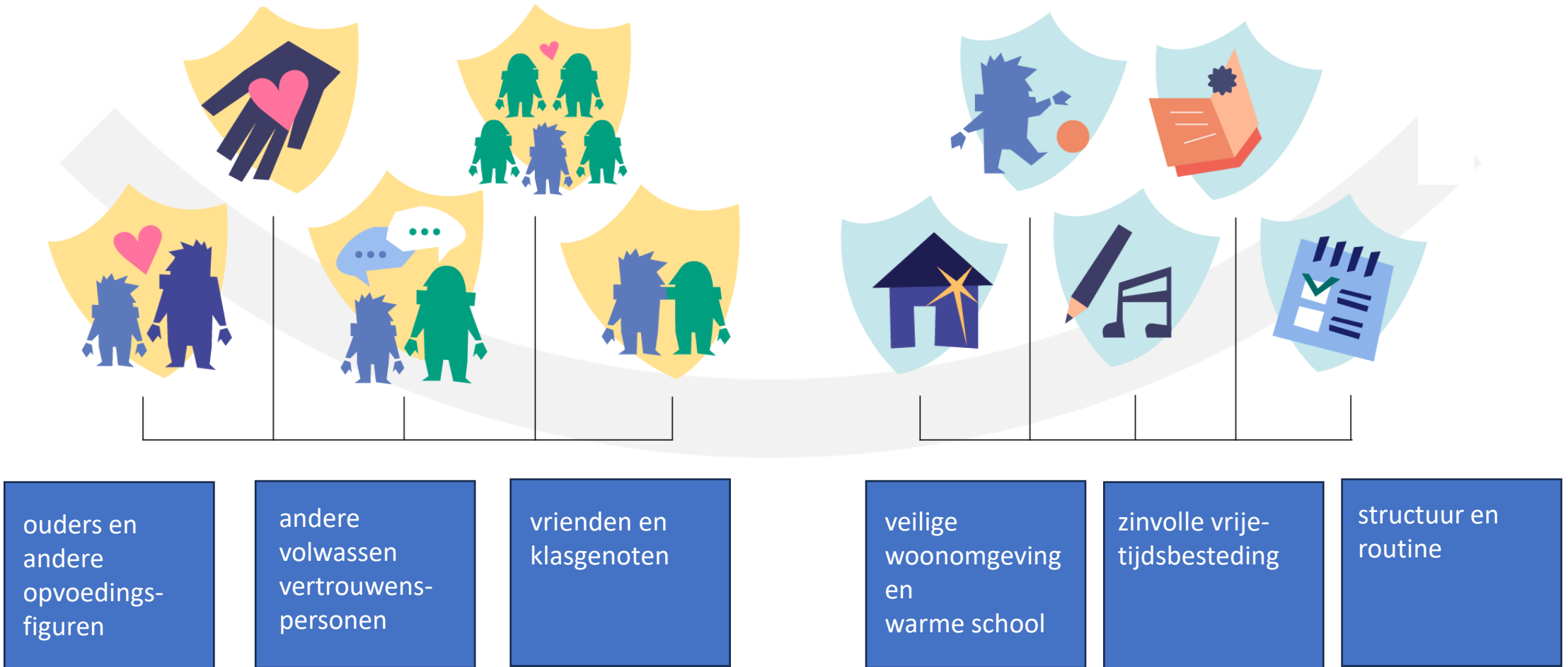
30% tot 40%

geven deze ervaringen intergeneratieel over aan hun kinderen.

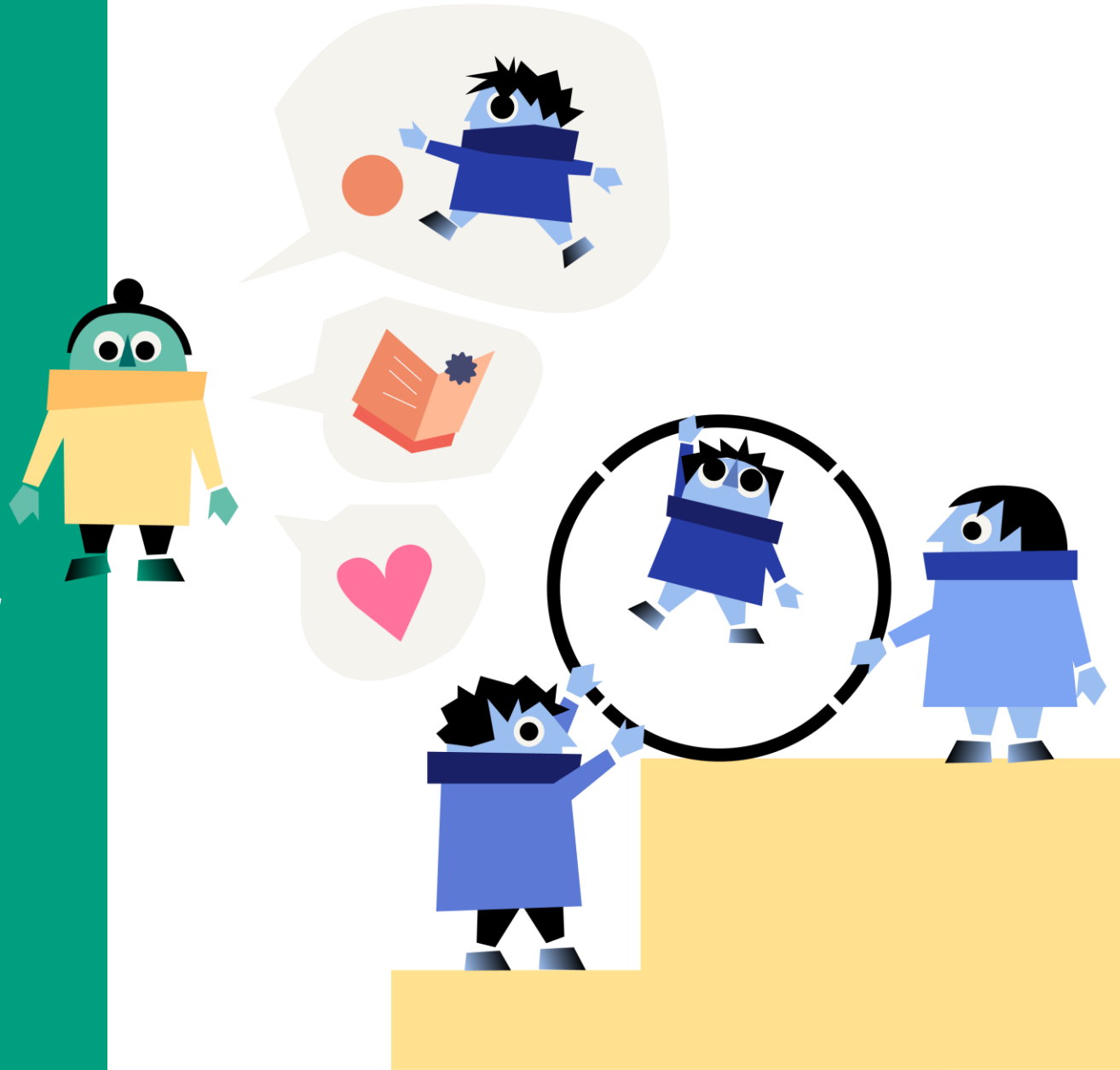
De maatschappelijke kost is enorm

Beschermende factoren

"Samen kunnen we bijdragen aan een samenleving waarin kinderen beter beschermd zijn tegen de gevolgen van ingrijpende ervaringen. Want veilig en kansrijk opgroeien is een basisrecht."

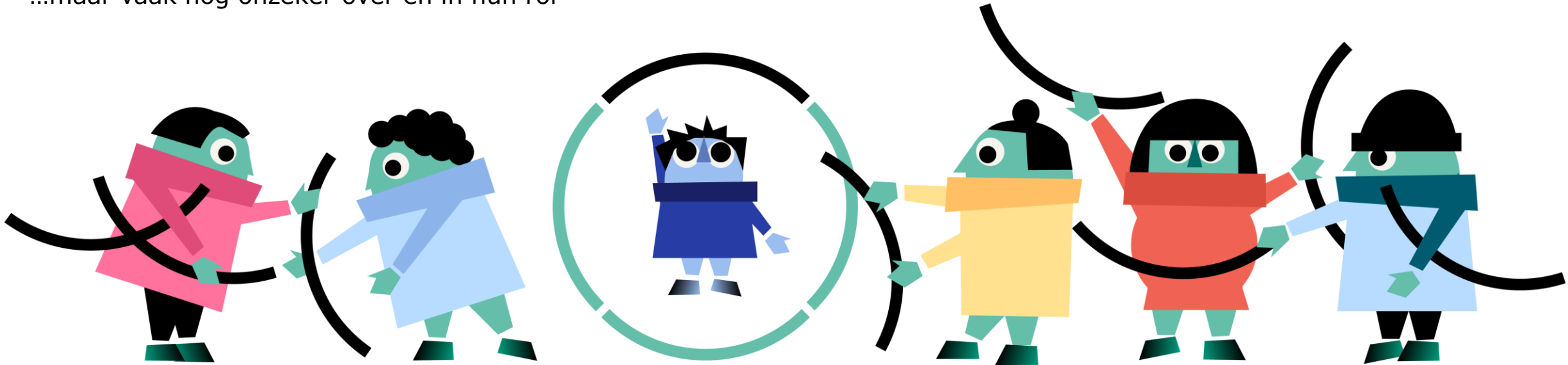
02

Waarom de eerste lijn?

Een belangrijke rol voor de eerste lijn

- Staat dichtbij kinderen en gezinnen
- Vangt vaak als eerste signalen op
- Vertrouwensfiguren bij uitstek

...maar vaak nog onzeker over en in hun rol

Versterken van de eerste lijn

**SAMEN
VOORBIJ
TRAUMA**

Van preventie tot herstel

overhoop

**HANDIGE
GIDS**
voor de
eerste lijn

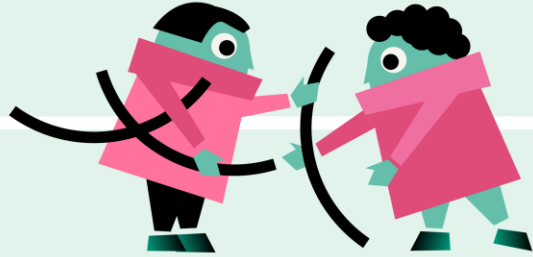
03

Hoe hebben we het aangepakt?

Een gefaseerde aanpak

Een bewust en continu leerproces

"Omdat oplossingen niet vooraf vastliggen, is samen onderzoekend leren en bijsturen essentieel. Ontmoeten, handelen en richten werden daarbij voortdurend op mekaar afgestemd."

- leernetwerk van pilootprojecten
- coaching
- onderzoek als flankerende kracht
- leerprocessen binnen de 60 projecten

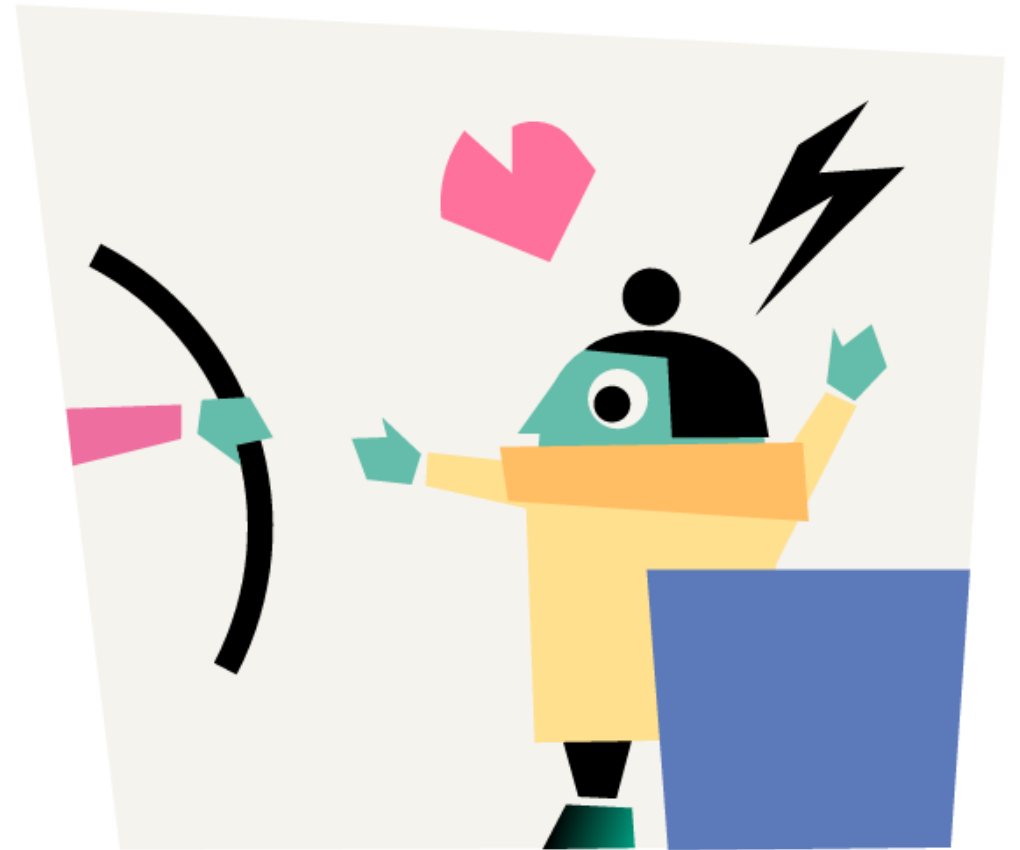

Een gelaagd ondersteuningsmodel

- financiële ondersteuning
- inhoudelijke ondersteuning
- procesmatige ondersteuning

Coach als **verbinder**, **luisterend oor**,
motivator en **klankbord**

Focus op **bewuste strategie-bepaling**,
krachtenbundeling en **verduurzaming**

04

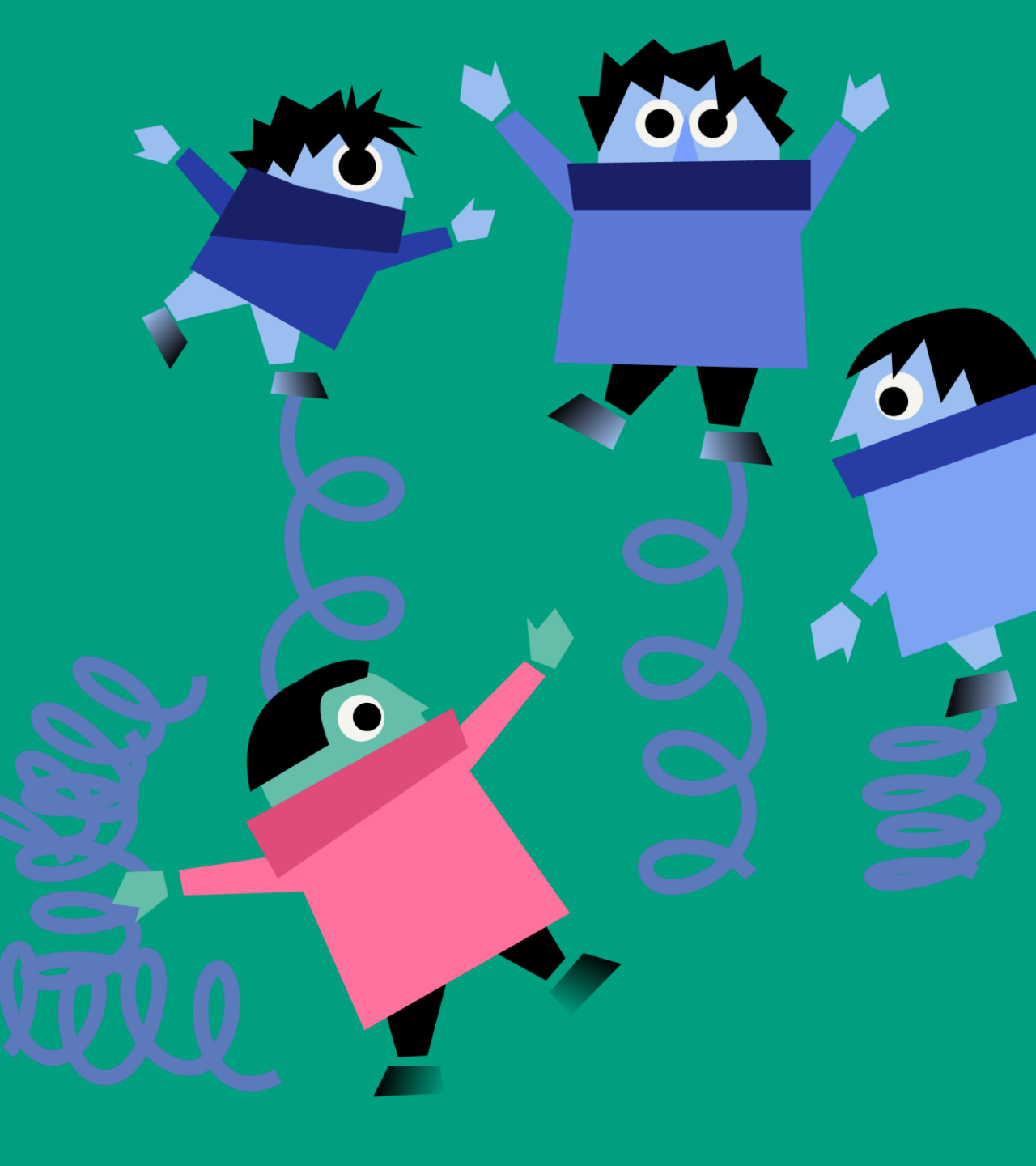
Krachtenbundeling met impact

Krachtenbundeling, ook in het overkoepelende proces

05

De verandering is ingezet...

Mooie stappen gezet... op verschillende niveaus

overhoop

Individueel

- ✓ meer bewustzijn, kennis, durf

Organisatie-niveau

- ✓ samenwerking en afstemming
- ✓ tools en methodieken
- ✓ werkplannen en –kaders

Netwerken

- ✓ nieuwe partners
- ✓ organisaties vinden mekaar
- ✓ zorgraad als facilitator

Systemen

- ✓ structurele agendering
- ✓ verankering in meerdere zones
- ✓ overkoepelende aanbevelingen

Lessen vanuit OverHoop

Elia Wyverkens - OverHoop coach

Sofie Kuppens – OverHoop trajectbegeleider

2

Meer uitleg over deze hartcoherentie oefening voor *beginners*? Lees de beschrijving onder de video.

SAMEN VOORBIJ TRAUMA

Van preventie tot herstel

OverHoop werd gedragen door vele schouders

- 60 eerstelijnszones
- 45 consortium leden
- 2 coördinatoren en trajectbegeleiding
- 6 coaches
- 3 onderzoekers
- 11 pilootprojecten
- 17 deelnemers focusgroepen onderzoek
- 50 zorgraden bevroegd
- 60 trajecten eindbevraging
- Diverse gezinnen
- Diverse stakeholders, koepelorganisaties, expertenorganisaties
- Partners betrokken bij communicatieplan, leernetwerken, e-publicatie

Coaching

- 6 coaches, elk ongeveer 10 ELZ's
- Diverse achtergrond
- Klankbord
- Verbinding
- Ondersteuning op maat

Opvolging pilootprojecten

Analyse van de werkplannen ELZ-trajecten

Survey zorgraden

Focusgroepen betrokken actoren ELZ-trajecten

Eindbevraging ELZ-trajecten

Flankerend onderzoek door Karel de Grote Hogeschool

- Onderzoekers: Veerle Soyez, Elise De Groot & Rebecca Thys
- Aan de hand van verschillende deelstudies processen binnen OverHoop opgevolgd
- Ondersteuning pilootprojecten in impactgericht denken & handelen
- In brede actiefase op zoek naar:
 - wat werkt
 - waar knelpunten bestaan
 - en formuleerden op basis daarvan een reeks aanbevelingen

overhoop
Samen voorbij trauma
Van preventie tot herstel

EINDRAPPORT FLANKEREND ONDERZOEK

Auteurs: Veerle Soyez, Elise De Groot en Rebecca Thys
Promotor: Bea Van Robaeys
Onderzoekscentrum Sociale Inclusie
Karel De Grote Hogeschool

Vijf overkoepelende inzichten uit verschillende bronnen:

- Praktijkervaring van de 11 piloten en 60 ELZ-trajecten
- Observaties, rapporteringen en bijeenkomsten coaches
- Bijeenkomsten consortium
- Flankerend onderzoek KdG
- Eindrapportering KBS
- E-publicatie OverHoop

Finale rapportering

overhoop
Samen voorbij trauma
Van preventie tot herstel

1

Ervaring

- De meerderheid **geen ervaring** met het thema en het doelpubliek
- Sommige konden bouwen op een **piloottraject**
- Enkelen hadden al **lokale ervaring** met initiatieven voor kinderen of jongeren

2

Visie

- Sommigen in OverHoop gestapt met een **duidelijke visie en ambitie**
- Anderen omdat de **opportuniteit** zich voordeed

3

Capaciteit

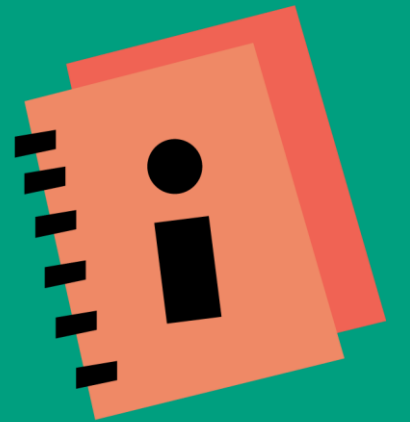
- Aantal **medewerkers**
- Grote **netwerk**
- **Kennis en expertise**

Diversiteit als rode draad in de 60 ELZ-trajecten

- Diverse werkplannen
- Verschillende snelheden tijdens brede actiefase
- Verschillen in trekkersrol van de zorggraden

5

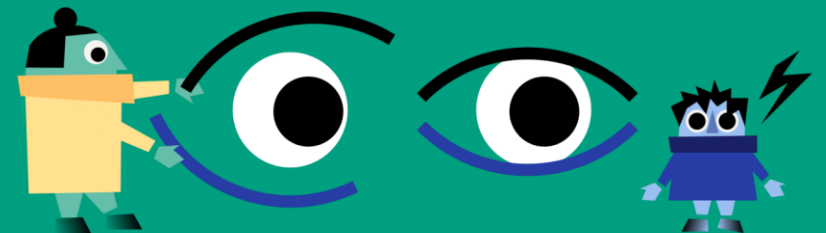
Learnings uit OverHoop

01

Stelling

"Brede sensibilisering brengt de hele eerste lijn in beweging."

Trajecten zetten sterk in op sensibilisering

98%

van de trajecten zette in op sensibilisering van eerstelijnsprofessionals

Trajecten combineerden verschillende werkwijzen:

Brede digitale communicatie via nieuwsbrieven, websites, socials & lokale pers,...

Gerichte communicatie naar specifieke beroepsgroepen

via live netwerkevents, inspiratiesessies & workshops

via bestaande netwerk- & overlegmomenten

30.000

eerstelijnsprofessionals bereikt in Vlaanderen en Brussel

01

Waarover is er gesensibiliseerd?

94%

Over OverHoop zelf

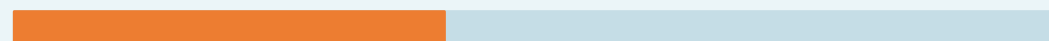
86%

Over beschikbare tools & methodieken

41%

Over de thema's ingrijpende ervaringen in de kindertijd en (het risico op) ontwikkelingstrauma

Geslaagde sensibilisering

- Sensibilisering als fundament
- Bewustzijn over noodzaak én handelingsperspectief
- Zorgvuldig narratief met aandacht voor risico én beschermende factoren
- Kracht van verhalen: animatiefilm, podcast Zie Mij, getuigenissen en praktijkverhalen
- Versterkt empathie, engagement en actie

Gelaagde sensibilisering

- Afstemmen op wat men al weet, wat men belangrijk vindt, en waarmee men worstelt
- Breed en doelgroepgericht
- Alle lagen: van burger tot beleid
- Herhaaldelijk en continu
- Aanhaken bij bestaande sensibilisering werkt versterkend

Gedeelde taal vinden

- Logo en slagzin
- Breed opgepikt
- #OverHoop
- Verbindend

Samen taal zoeken

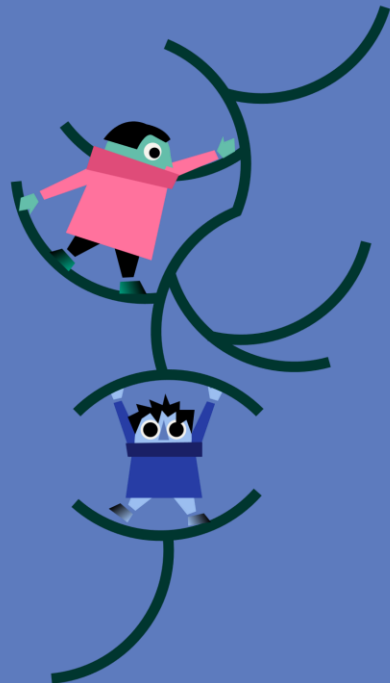
- Sommige termen drempelverhogend
- Eén narratief met vele vertalingen
- In afstemming met ervaringsdeskundigen

02

Getuigenissen uit de praktijk

"Je moet getraind zijn om te zien wat niet wordt uitgesproken. Want sommige kinderen schreeuwen in stilte." Elisabeth

"Mijn grootste gemis tijdens de afgelopen 12 jaar is correcte en duidelijke informatie. Ik heb steeds het gevoel gehad dat ik te weinig werd geïnformeerd. Je kan eigenlijk wel op veel plaatsen terecht, alleen blijkt uit mijn ervaring dat scholen en hulpverleners het niet altijd zelf weten." Karolien

02

De trajecten zetten sterk in op deskundigheidsbevordering van de eerste lijn

100% richtte zich op het verhogen van **professionele kennis**

98% zette in op het versterken van **professionele vaardigheden**

78% faciliteerde het **uitwisselen van expertise**

76% verspreiding van **bestaande tools of methoden**

27% richtte zich op **het structureel verankeren van expertise in de dagelijkse praktijk**

Inhoudelijke homogeniteit

Bij het **versterken van de professionele kennis en vaardigheden** lag de nadruk op de volgende thema's:

Vroegdetectie en -signalering **87%**

Goede basishouding (traumasensitief) **87%**

Toeleiding naar gepaste hulp **77%**

Preventie **64%**

Toepassing van de Kindreflex **64%**

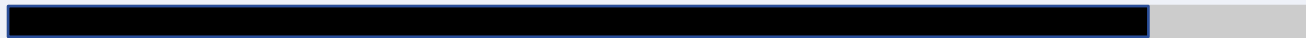

Deze initiatieven bereikten ongeveer 9.300 eerstelijnsprofessionals in Vlaanderen en Brussel

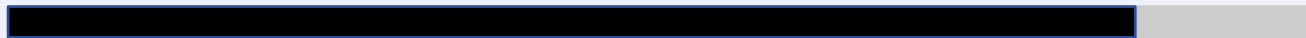
02

Hoe schatten de trajecten de veranderingen bij eerstelijnsprofessionals in?

87% Werken rond ingrijpende ervaringen tijdens de kindertijd **is belangrijker geworden** op de eerste lijn

86% Eerstelijnsprofessionals zijn **beter geïnformeerd en het bewustzijn is vergroot**

65% Eerstelijnsprofessionals **kennen** een bepaalde methodiek (zoals de Kindreflex) nu beter

42% Eerstelijnsprofessionals **voelen zich meer handelingsbekwaam**

OverHoop stak de vlam aan, met meer bewustzijn en betere (basis)kennis.

Maar er is nood aan een duurzaam leerecosysteem waarin eerstelijnsprofessionals stappen zetten om tot gedragverandering te komen.

Een sterk fundament

- Veel ingezet op deskundigheidsbevordering en praktische houvast
- Op maat bundelen wat al bestaat: informatie- en inspiratiebundels, vormingswegwijzers, bestaande methodieken, ...
- E-learnings, basisvormingen, niet-pluisgevoel wegwijzers, doorverwijskaarten en -tools, brochures en folders,...
- Versterking van bewustzijn, basiskennis en vaardigheidsontwikkeling

Blijven bouwen is nodig

- Ontwikkelp proces
- Verdere verdieping
- Ondersteuning implementatie in de dagelijkse praktijk: intervisie, consult, train-the-trainer, ambassadeurs, draaiboeken ...
- Sleutelrol voor bovenlokale netwerken
- Bouw verder op wat bestaat

Implementatieboek Kindreflex

CAW

De Kindreflex

Voor wie?
We spreken alle hulpverleners die werken met volwassenen aan om de Kindreflex te doen. Via de volwassen cliënt spelen hulpverleners in op het welzijn van de kinderen. Ze detecteren en herstellen verontrustende situaties.

Werkwijze
De Kindreflex stimuleert hulpverleners om met hun volwassen cliënten een gesprek te voeren over het thema **ouderschap**. Zo krijgen ouders de kans om in alle vrijheid over hun kinderen te praten en de bezorgdheid die zij ervaren als ouder.

De Kindreflex helpt hulpverleners verontrustende **gezinsituaties te detecteren en de veiligheid te herstellen**. Wanneer nodig ondersteunen hulpverleners de ouders in hun rol als moeder of vader.

Het uitvoeren van de Kindreflex verloopt in **8 stappen**.

Hulpverleners doen de Kindreflex standaard bij elke cliënt. De eerste 2 stappen van het plan worden bij voorkeur bij aanvang van de begeleiding uitgevoerd.

DE TRAUMABRIL

TRAUMASENSITIEF HANDELEN BIJ KINDEREN EN JONGEREN

IMPACCT

Beslischulp voor kinderen met een vluchtachtergrond

1 **Macrosteem**

- Hoe lang is het kind in België?
- Wat is het migratieparcours van het kind/gezin?
- Welke bezorgdheden zijn er, waar spelen ze zich af en wanneer begonnen ze?
- Zijn de basiscodes vervuld?

2 **Microsysteem**

- Zijn de ouders aanwezig?
- Heb je bezorgdheden over de ouders?
- Hoe zit het sociale netwerk van kind/gezin eruit hier en in het thuisland?

3 **Mesosysteem**

- Delen ouders (am like of brede gemeenschap) jouw bezorgdheden?
- Heb je inspanningen geleverd om samenwerkingsoplossingen op te zetten tussen en binnen het formele en informele netwerk?

4 **Exosysteem**

- Wat is het verbij/situatie van het kind?
- Heeft het kind/gezin zorgen over de situatie/familie in het thuisland?
- Voelt het kind/gezin zich veilig en goed in de buurt waar ze wonen?

5 **Macrosteem**

- Lijkt het kind onder de brede maatschappelijke context? (V.a. racisme, culturele verschillen, etc.)

6 **Acculturatie**

- Hoe staat het kind tegenover cultuur behoud en -aanpassing?
- Heeft het kind een gezonde manier om met het acculturatieproces om te gaan?
- Ondersteunen ouders dit proces?

7 **Rouw**

- Kunnen mogelijkheden van kind of ouders voorkomen uitverlieservaringen t.g.v. migratie?
- Ervaarde het kind het overlijden of verdwijnen van een hechtingsfiguur?
- Zijn er tekenen van gestokte rouw bij kind of ouders?

Opgroeien Vlaanderen
is karrijk opgroeien

ZENKRACHT
DURFKRACHT
PLANTREKKERSKRACHT

MIJN LEVEN ALS SUPERHELD

Veerkracht training

Liv Leeman – CAW Oost-Brabant

overhoop
Trauma-voorsigtig handelen
Van preventie tot herstel

NIET- PLUS GEVOEL WEGWIJZER

VOOR LEUVENSE EERSTELIJNSACTOREN DIE ZICH ZORGEN MAKEN OVER HET WELZIJN VAN EEN KIND IN EEN GEZIN IN EEN KWETSBARE SITUATIE

Ingrijpende jeugdervaringen (ACES):

- Lichamelijke verwaarlozing, mishandeling, misbruik
- Psychische verwaarlozing, mishandeling
- Getuige van intrafamiliaal geweld
- Psychisch probleem of verslaving bij ouder
- Overlijden ouder
- Chronisch peest
- Racisme, discriminatie
- Opgroeien in armoede
- Discriminatie in jeugd
- Zich anders voelen (gender, ontwikkelingsproblematiek, ...)

Beschermende factoren (PACES):

- Onvoorwaardelijke liefde van ouder/verzorger krijgen
- Een beste vriend(in) hebben
- Deel zijn van een (sociale) groep
- Een vertrouwenspersoon buiten het gezin hebben
- Bijdragen aan de gemeenschap
- Wonen in een schoon en veilig huis met voldoende eten
- Dood en/of geweld niet ervaren
- Een hobby hebben
- Ylke actief zijn
- Structuur en routine hebben
- ...

IK HERK, SIGNALEER OF HEB NIET-PLUS GEVOEL

IK OBSERVEER, BESPEELEN, VERZAMELEN, INFO P.M. WELZIJN EN VEILIGHEID

IK ANALYSEER INFO, OVERLEG EN BEPAL VOLGENDE STAP

IK ONDERNEEM GEPASTE ACTIE

IK REGISTREER

Hulpbronnen bij registratie en continuïteit

- In dossier eigen organisatie
- Tools voor afstemming met andere zorgaanbieders zoals Boon in België, Aulus, ...

Geen actie nodig.
Er is geen erkenning voor bezorgdheid/vraag en teken gestuurd. Ik blijf wel contact en voeling behouden. Verhoogde waakzaamheid en opvolging.

Nood aan ondersteuning (om verdere schade te vermijden) en cliënt(systeem) erkent bezorgdheid. Betrek of verwijf door naar professionele partners en betrek het informele netwerk (zie partnerkaart)

Lichamelijke/ psychische integriteit is in gevaar, actie is dringend

Overleg verder met collega's en betrek het (formeel en informeel) netwerk om de volgende stap te bepalen.

Voor de organisatie van een (multidisciplinair) overleg met andere hulpverleners, zie **Partnerkaart**.

Bij het betrekken van naasten

- **Partners informeel netwerk**, zie partnerkaart
- **Netwerken**
 - ✓ Familie/relaties
 - ✓ Family Finding om netwerk rond een kind te vinden en te engageren

Soortgelijke informatie:

- **Zwangerschap & opvoeding:** Huis van het Kind, Bakermat, Fara
- **Wetlijn of de ontwikkeling van het jonge kind:** Consultdesk PMH, 02 425 17 70, consultdesk@yuno.be
- **Psychische of psychiatische problemen:** Consultdesk Geestelijke Gezondheid, 02 425 17 70, consultdesk@yuno.be
- **Kindermishandeling:** VK Vertrouwenscentrum Leuven, 016 30 17 30
- **Vermoeden van verontrusting:** Ondersteuningscentrum Jeugd, 02 243 50 07
- **Intrafamiliaal geweld:**
 - CAW Oost-Brabant, 0800 13 100, oost@cawoostbrabant.be
 - **Veilig Huis**, veilig@huis.vlaanderen.be
- **Verlating aan illegale drugs:** 016236607, helpdesk@cawoostbrabant.be
- **Verlating alcohol en andere drugs:** **vaid** **Discriminatie en geweld:** Slachtofferlijn
- **Zelfmoedpreventie:** voor dringende vragen: 02 424 30 00, info@ashta.be met urgente vragen: 02 391 12 98
- **Cultuursensitieve ondersteuning:**
 - **COO** (raad leven) (advies, taalhulp, ...)
 - **GLI**, 02 726 60 13
 - **Ondersteuning voor vluchtelingenkinderen en jonge nieuwkomers**, 016 27 26 17, ondersteuning@yuno.be

Meer info op www.augco.nl

versterk de veerkracht van je kind

... wanneer het thuis moeilijk gaat

4 tips

OUDEBROCHURE

Beslisboom bij verontrusting bij minderjarigen

Niet plus gevoel

Opgevoerd gevoel niet plus gevoel:

- Heeft overvloed van informatie de aandacht getrokken?
- Heeft een overvloed van informatie de aandacht getrokken?
- Heeft een overvloed van informatie de aandacht getrokken?

Ja **Kan ik omgaan met de situatie?**

Neen **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Ja **Ik kan omgaan met de situatie**

Neen **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Verontrusting?

Neen **Ik kan omgaan met de situatie**

Ja **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Acute gevaar bij verontrusting en/of geweld?

Neen **Ik kan omgaan met de situatie**

Ja **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Moderate tot ernstige verontrusting?

Neen **Ik kan omgaan met de situatie**

Ja **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Mild tot ernstige verontrusting

Neen **Ik kan omgaan met de situatie**

Ja **Ik kan niet omgaan met de situatie**

Op de vraag of steun/versteuning niet mogelijk is/wordt niet gegeven, kan de hulpverzor de volgende stappen nemen om de veiligheid van het kind te waarborgen:

- **Beveiliging van de omgeving**
- **Beveiliging van de persoon**
- **Beveiliging van de informatie**
- **Beveiliging van de relatie**
- **Beveiliging van de toekomst**

Beveiliging van de relatie:

- **Beveiliging van de relatie**
- **Beveiliging van de relatie**
- **Beveiliging van de relatie**

Beveiliging van de toekomst:

- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**

Werk samen met veiligheid samen met de ouders:

- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**

Werk samen met veiligheid samen met de ouders:

- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**
- **Beveiliging van de toekomst**

Meer info op www.augco.nl

Project Veilige Havens

Methodiek- en instrumentgebruik

- Tools
- Methodieken
- Protocollen
- Draaiboeken
- Tools, houvast, handvatten

Basishouding

- Relationale praktijk
- Haalbare kleine interventies
- Vertrouwen, verbinding
- Gezien worden
- Alert zijn

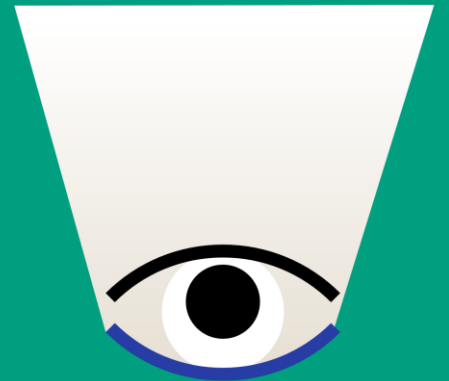
“Traumasensitief werken betekent voor mij dat ik altijd probeer te zien wat er schuilgaat achter gedrag of stilte. Voor mij zit traumasensitief werken in kleine, bewuste keuzes: rustig blijven, duidelijk uitleggen wat er gaat gebeuren, tijd nemen om écht te luisteren en een veilige sfeer creëren waarin emoties er mogen zijn. Traumasensitief werken is voor mij dus geen methode, maar een houding van menselijkheid en respect – elke dag opnieuw.”

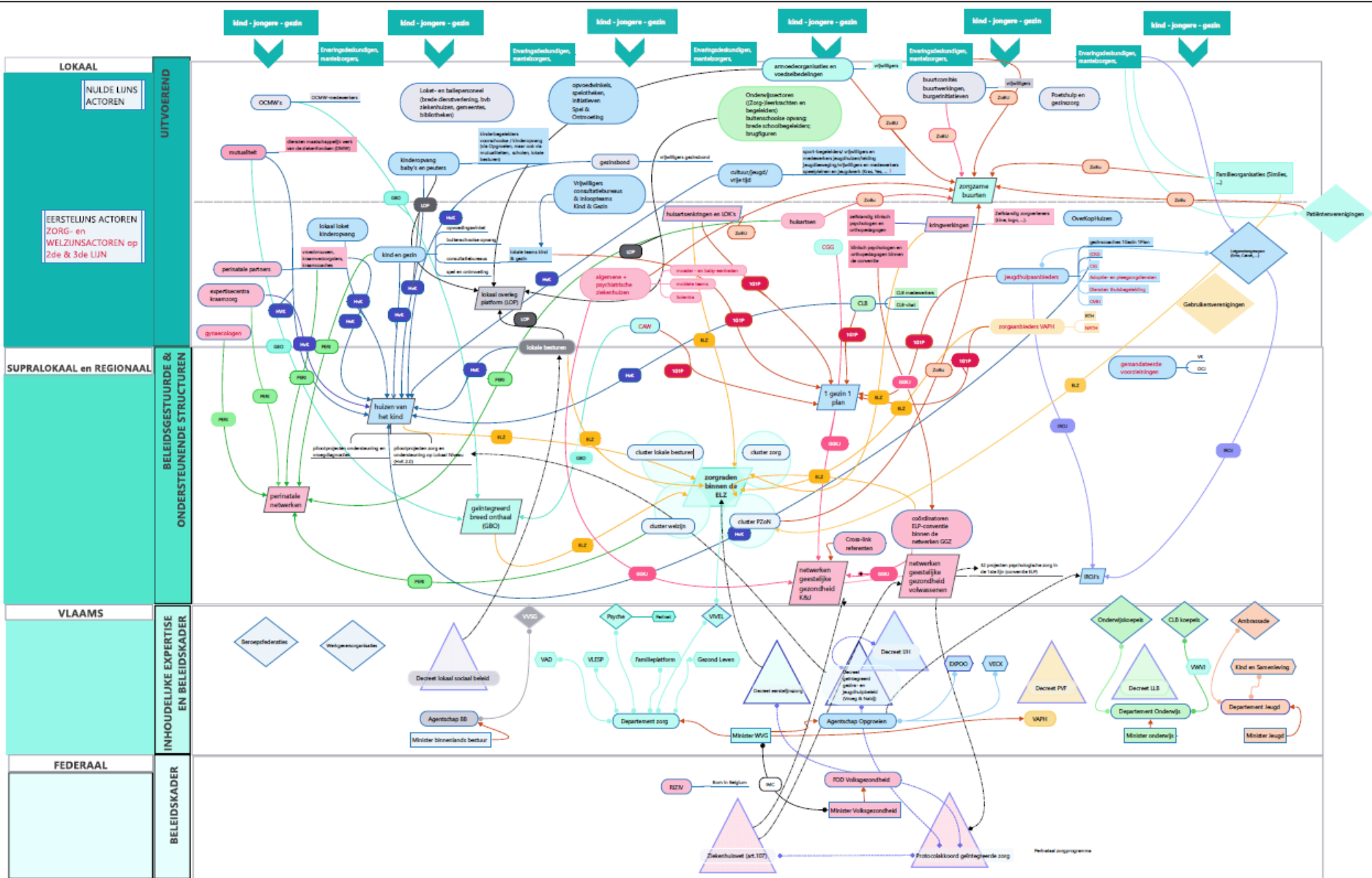
Eerstelijnsprofessional – ELZ Midden WVL

03

Stelling

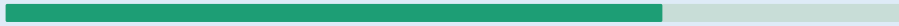
"Doordat er al veel bestaat, kan je gemakkelijker ergens op aansluiten."

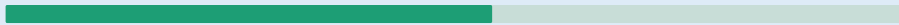

Aanhaken bij bestaande netwerken?

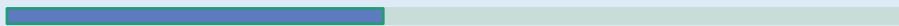
73% Zocht aansluiting bij het netwerk van de **Huizen van het Kind**

54% haakte aan bij bestaande **perinatale netwerken**

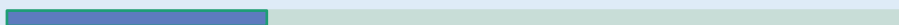
42% werkte samen met netwerken **Geestelijke Gezondheid (GG)**

31% werkte samen met **1Gezin1Plan**

29% integreerde met **Born in Belgium uit IFP perinataal programma**

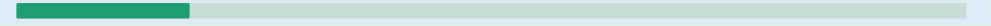

21% Andere netwerken

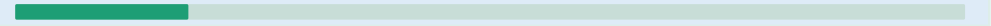

Aanhaken bij bestaande sensibiliserings-initiatieven?

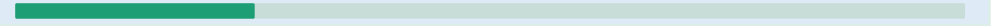
18% **10-daagse van de geestelijke gezondheid**

18% **Week van de opvoeding**

25% Andere (lokale) initiatieven

49% Ik weet het niet

Aanhaken bij deskundigheidsbevorderende initiatieven?

65% **bestaande (boven)lokale vormingsactiviteiten** of gepland

19% Niet aangehaakt

03

Richting gevend

- Aansluiten bij het bestaande
- Inspiratiegids (8 bouwstenen)
- 11 pilootprojecten (6 gecontinueerd)
- Geleerde lessen uit pilootfase
- Landschapstekening
- Overzichten van bestaand aanbod
- Coaching

Ook zoekend

- Hoe versnippering vermijden?
- Complex, soms ontmoedigend
- Zelfde dingen op andere plekken
- Bottom-up, lokaal verhaal, eigenaarschap, draagvlak, zijn belangrijk
- Doorontwikkelen en contextualiseren

03

Synergie

- Actoren Opgroeien, Jeugdhulp en VAPH in zorggraad
- ELZ's bundelden krachten
- Koppeling aan:
 - IFP (Perinataal) Programma
 - Vroeg en Nabij: eerste 1000 dagen
 - Plan 'Naar jeugdhulp van morgen'
 - Netwerken GG en conventie ELP

Frictie

- Wie zijn rol?
- Welke positie?
- Wiens regio?
- Wat is het bredere plaatje?
- Andere werking?
- Andere financiering?

04

Stelling

"Als je elkaar ontmoet en beter kent, verloopt samenwerken vanzelf."

Trajecten zetten sterk in op netwerking, elkaar leren kennen en uitwisseling van expertise

83%

richtte zich op **onderlinge kennismaking** en beter leren kennen van elkaars werking

78%

maakte van de **uitwisseling van expertise** een expliciet doel binnen hun deskundigheidsbevordering

36%

coördineerde het **bestaande aanbod** om cliënten beter wegwijs te maken doorheen het aanbod

36%

focuste op regionaal **afstemmen** of aanpassen van het **bestaande aanbod**

21%

realiseerde concrete **samenwerking op casusniveau** via casustafels of intervisies

15%

richtte zich op de co-creatie van **nieuw aanbod** op basis van lokale noden

04

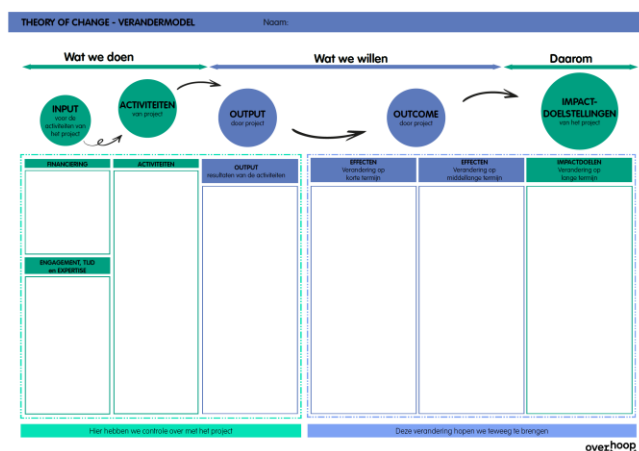
Relevante actoren vonden elkaar dankzij OverHoop vaker en intensiever.

Ze zetten eerste stappen richting geïntegreerd samen werken aan betere zorg en ondersteuning op het terrein.

04

Samenwerking

- Netwerking, ontmoeting, interactie
- Multistakeholdersamenwerkingen
- Al doende leren
- Veel goesting, maar welke aanpak?

Samen werken

- Geïntegreerd samenwerken vraagt regie, competenties, mindset
- Samen veranderingen realiseren in de praktijk rond een gedeelde opgave
- Collectieve inspanning om invulling te geven aan het gedeeld handelen
- Lange adem en lerende aanpak, geen klassieke verander- of implementatieaanpak

Samen tegen
ontwikkelingstrauma
bij kinderen & jongeren

ELZ's provincie Limburg slaan de handen
in elkaar!

EERSTELIJNSZONE

05

Stelling

"De eerstelijnszone is een krachtige toegangspoort voor de ambitie van OverHoop"

05

De zorgraden aan zet Goed idee?

72% OverHoop-traject sluit goed aan bij de **decretaie opdracht**

Appreciatie van OverHoop

Kinderen en jongeren op de radar van de zorgraden

De meeste zorgraden speelden hun rol als netwerkorganisatie maximaal uit

70% Ziet de rol als netwerkversterker als de **meest impactvolle rol** voor de zorgraden in het OverHoop-verhaal

91%

van de zorgraden nodigt actief professionals uit om hun werking aan elkaar voor te stellen

86%

ondersteunt daadwerkelijk inter- en multidisciplinaire samenwerking

05

Welke obstakels?

1 De veelheid en versnippering qua thema's

2 Ontbreken van inhoudelijke kennis en expertise

3 Het ontbreken van visie/motivatie

Zorgraden ook in de toekomst aan zet?

Belang van structurele middelen, tijd en krachtenbundeling

Als subsidie wegvalt is het niet evident om werkzaamheden alleen verder te zetten.

Belang van mandaat

Formeel

Prioritair thema?

Informeel

Overtuiging van belang en meerwaarde?

35% van de zorgraden

wil het thema (expliciet) opnemen in het ELZ meerjarenplan 2027–2032. Maar heel wat trajecten had hier op dit moment nog geen zicht op.

05

De draagkracht

- Veelheid aan thema's
- Beperkte middelen
- Tijdsdruk
- Personeelsverloop
- Verschil in capaciteit
- Projectmoeheid

De kracht van een netwerk

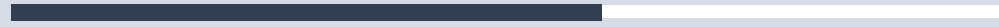
- Sterke netwerkopbouw
- Bereiken van traditioneel moeilijk bereikbare actoren
- Ontmoeting, uitwisseling en krachtenbundeling
- Overtuiging van rol eerste lijn

Lange termijnperspectief in de ELZ?

59%

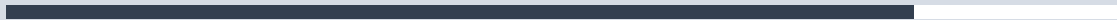
duurzame verandering langer dan 1 jaar

De veranderingen qua samenwerken zullen blijven doorwerken na het subsidiejaar

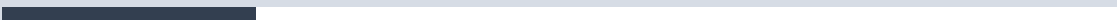
56% + 28% verankert

concrete stappen rond geïntegreerd samenwerken binnen **het Interfederaal Plan Geïntegreerde Zorg** Perinataal programma en/BiB screeningstool

Samen verduurzamen via **bovenlokale krachtenbundeling** op het terrein:

- Verduurzamingsplan
- Engagement
- Eerste stappen

Duurzaamheid netwerkinitiatieven?

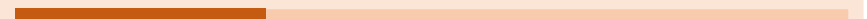
28% Zet door op dezelfde manier

42% Zet door maar op een andere manier

30% Zet niet door

05

Duurzaamheid agenderen

- Verankering voorop
- Waakzaamheid
- Geen sluitstuk

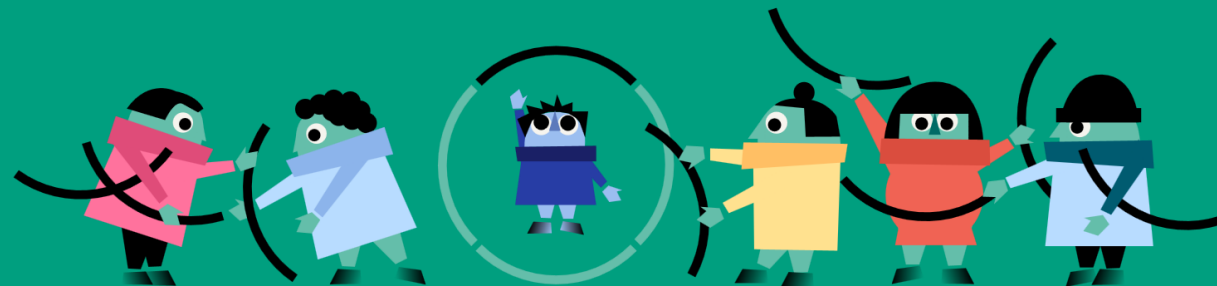
Duurzaamheid realiseren

- Geen garantie
- Vraagt blijvende inspanningen en afspraken
- Werk van lange adem

05

Stelling

"De eerste lijn is een cruciale schakel in een preventieve en geïntegreerde aanpak van ontwikkelingstrauma."

05

De eerste lijn als bondgenoot

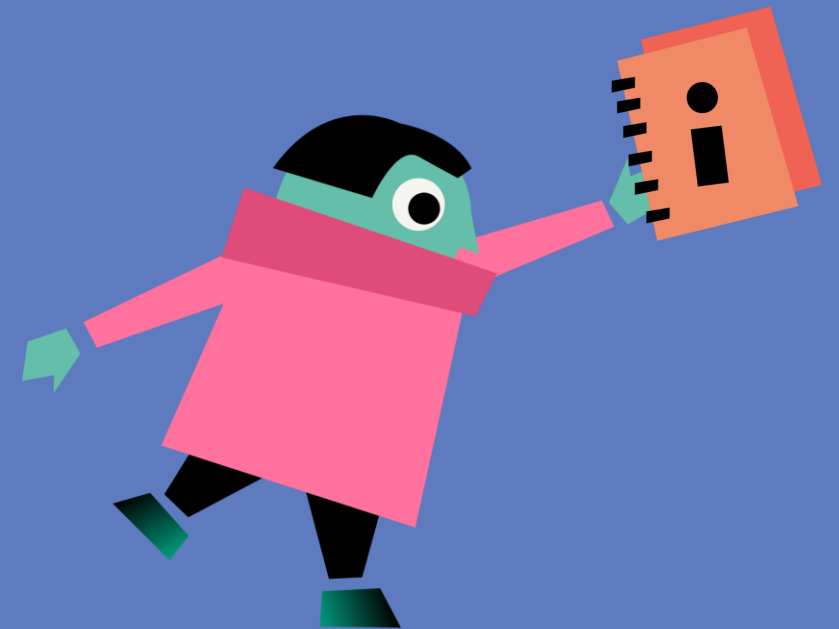
- Op de eerste rij
- Preventie, signaal- en verbindingfunctie en laagdrempelige ondersteuning
- Een schakel in een geïntegreerde aanpak

Niet alleen de eerste lijn

- Gedeelde verantwoordelijkheid over sectoren en lijnen heen
"It takes a village to raise a child"
- Zorgzame samenleving, waarin kinderen en gezinnen een toekomst zonder trauma tegemoet kunnen gaan
"It takes a child to raise a village"

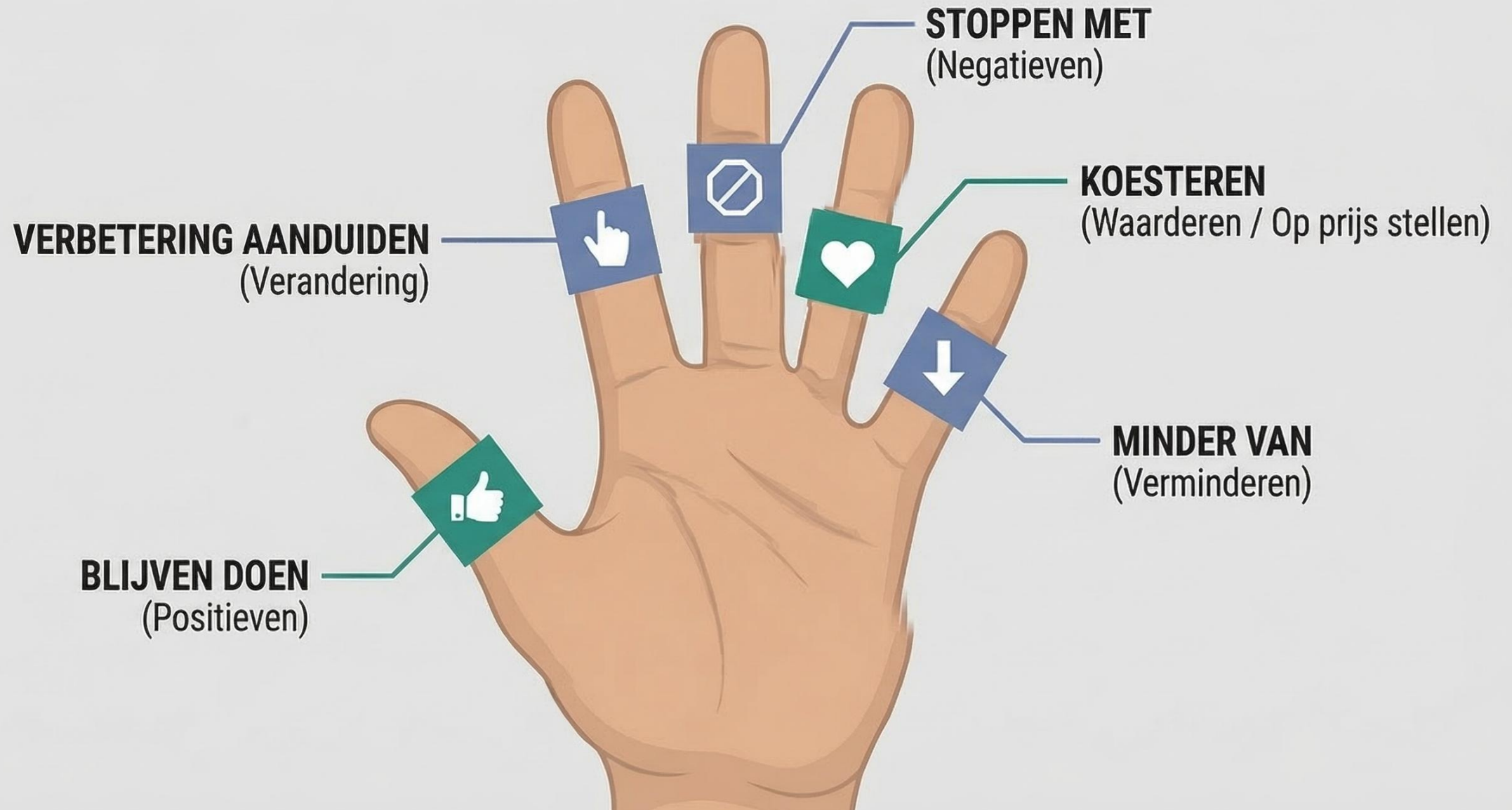
10

Lessen uit OverHoop

5 VINGERS FEEDBACK METHODE

overhoop

Samen voorbij trauma
Van preventie tot herstel

EINDRAPPORT FLANKEREND ONDERZOEK

Auteurs: Veerle Soyez, Elise De Groot en Rebecca Thys
Promotor: Bea Van Robaey
Onderzoekscentrum Sociale Inclusie
Karel De Grote Hogeschool

SAMEN VOORBIJ TRAUMA
Van preventie tot herstel

overhoop

HANDIGE GIDS
voor de eerste lijn

 Koning
Boudewijnstichting Opgroeien
Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

Koffiepauze

14u20 – 14u50

Zuilenzaal (zaal lunch)

Aanbevelingen

Elise Gabriels

Projectcoördinator OverHoop
Koning Boudewijnstichting

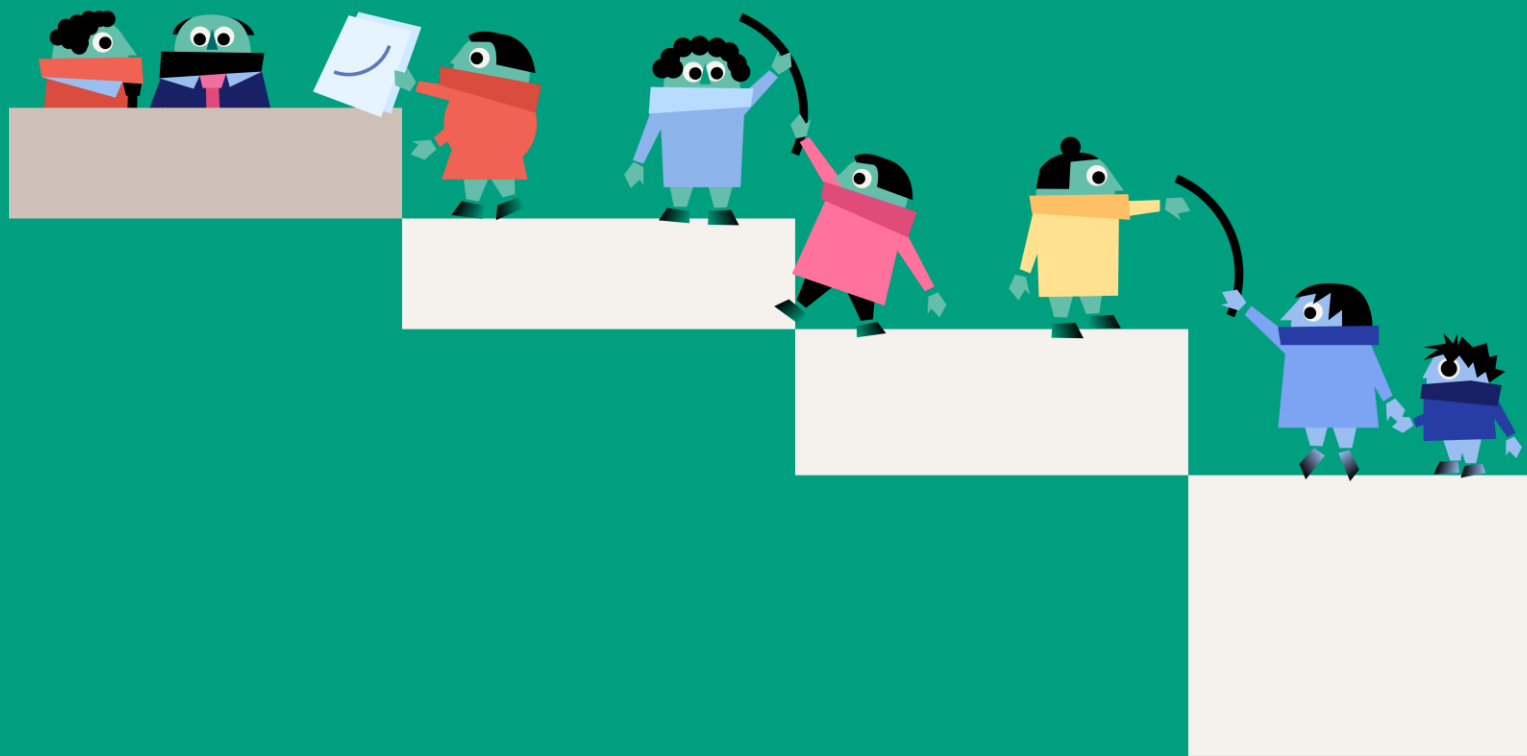
Routekaart met vier sporen

1. Maak van dit thema een echte beleidsprioriteit met sterke regie
2. Maak kennis en vorming eenvoudig en breed beschikbaar
3. Zorg voor geïntegreerde zorg en ondersteuning die echt werkt op het terrein
4. Gebruik data als kompas voor werk en voor kennisontwikkeling

01 Maak van dit thema een echte beleidsprioriteit met sterke regie

Als niemand het vasthoudt valt het opnieuw tussen de plooiën.

Wat is er nodig?

Samenwerking tussen domeinen

- Collectieve verantwoordelijkheid: welzijn, gezondheid, jeugd, onderwijs, armoede, justitie, ...
- Voorzie regie en coördinatie

Structurele verankering

- Binnen bevoegdheid WVG
- Met participatie van ervaringsdeskundigen

Duidelijke trekker

- Transversale programmagroep
- Regie en coördinatie in handen van Agentschap Opgroeien
- In samenwerking met Departement Zorg

Geef de zorgraden een sterke en werkbare rol

Heldere opdracht

- Zorg voor duidelijkheid en haalbaarheid van de opdrachten
- Ingrijpende ervaringen in de kindertijd als prioritair beleidsthema voor de zorgraden

Mensen, tijd en middelen

- Investeer in voldoende en gekwalificeerd personeel
- Voorzie structurele werkinsmiddelen en heb aandacht voor professionalisering

Toegang tot data en expertise

- Data voor omgevingsanalyse
- Voorzie in expertise en methodische ondersteuning voor gedeeld en structureel beleid

Supralokale steun

- Kennisdeling, uitwisseling en samenwerking tussen zorgraden faciliteren
- Overkoepelende ondersteuning van zorgraden door VIVEL

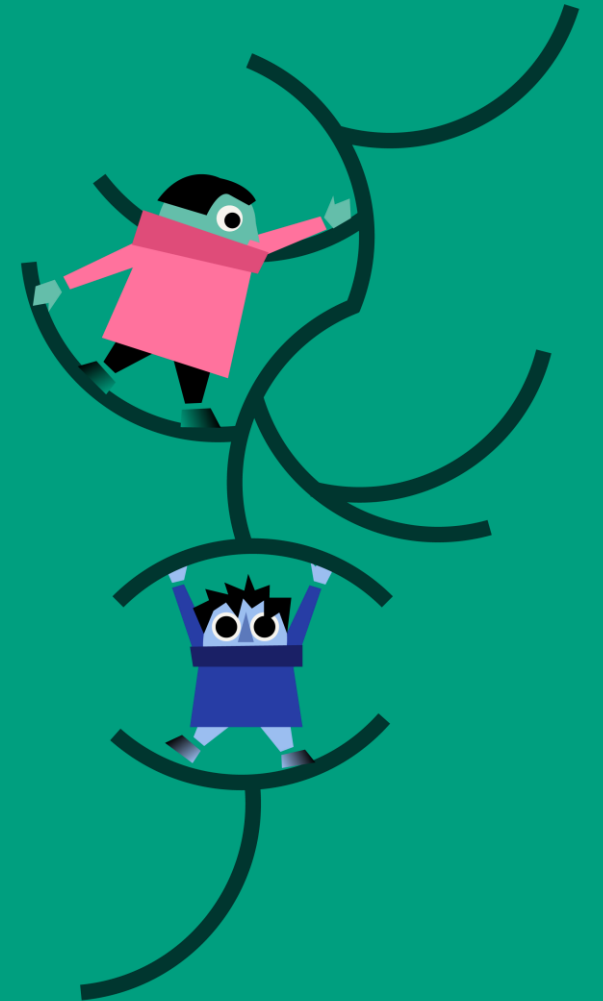

WAAROM DIT WERKT?

Omdat samenwerking niet spontaan gebeurt, het moet gefaciliteerd worden.

02 Maak kennis en vorming eenvoudig en breed beschikbaar

Met kennis wordt handelen krachtiger.

Wat is er nodig?

Sensibilisering

- Warme en positieve sensibiliseringscampagne
- Zowel breed als gericht
- Met nadruk op veerkracht, niet op schuld

Basiskennis in relevante opleidingen

- In zorg en welzijn
- Maar ook in onderwijs, jeugdwerk, sport, politie, ...
- Traumasensitiviteit als deel van professionele identiteit

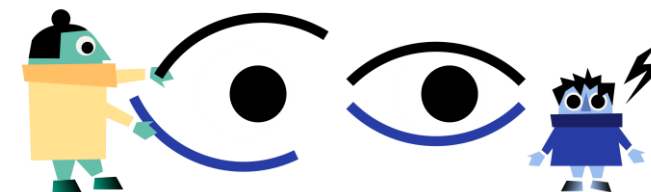
Structurele bijscholing voor wie al werkt

- Verankeren in professionaliseringsaanbod
- Eenmalige vormingen en blijvende ondersteuning
- Financiële ruimte voor uitrol bestaande kwaliteitsvolle vormingen (Kindreflex)

Een centrale kennisbank

- Een website met alle tools, filmpjes, methodieken, ...
- Onderhouden en actueel
- Bij één supralokale actor

Aandachtspunt: betrokkenheid van ervaringsdeskundigen

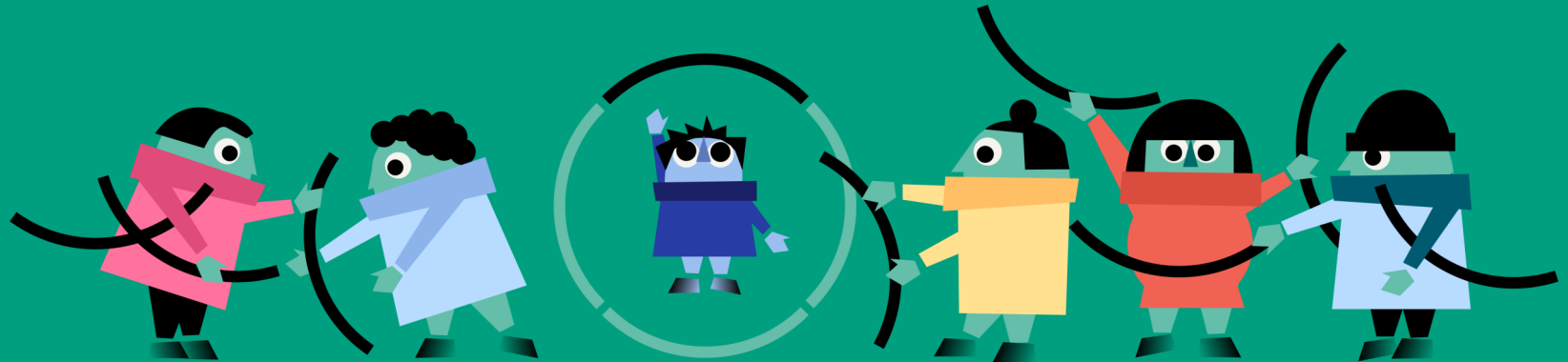

WAAROM DIT WERKT?

Omdat mensen willen helpen, en dat ook kunnen als ze duidelijke handvatten krijgen.

03 Zorg voor geïntegreerde zorg en ondersteuning die echt werkt op het terrein

Maak samenwerken gemakkelijker dan naast elkaar werken.

Wat is er nodig?

Koppel aan bestaande programma's

- Zowel lopende als geplande initiatieven
- Zodat aandacht voor ingrijpende ervaringen in de kindertijd een reflex wordt op het terrein

Duidelijke rollen en afspraken

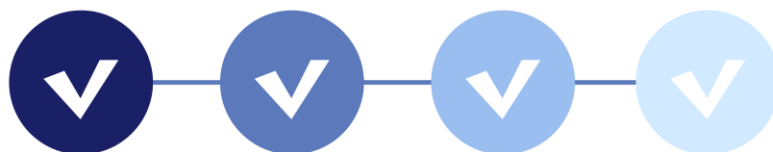
- Gedeelde workflow: van preventie tot herstel
- Definieer ieders rol concreet en werkbaar met aandacht voor afstemming en doorverwijzing

Lokale experimenten mét opschaalplan

- Proeftrajecten: volledig zorgcontinuüm testen in lokale context
- Opschalen van goed werkende voorbeelden
- Met randvoorwaarden en financiering vanuit beleid

Coaching voor zorggraden

- Zorggraden als lokale implementator
- Implementatie is een vak op zich
- Goede begeleiding versnelt samenwerking

WAAROM DIT WERKT?

**Omdat heldere
samenwerking elke schakel
sterker maakt.**

04 Gebruik data als kompas voor werk en voor kennisontwikkeling

Niet om te controleren, wel om slimmer te helpen.

Wat is er nodig?

Breng bestaande gegevens samen

- Identificeer welke gegevens waar bestaan
- Faciliteer ontsluiting van deze gegevens

Vul hiaten aan

- Identificeer hiaten in bestaande data
- Ontwikkel een gerichte strategie voor toekomstige dataverzameling
- Via bestaande screenings, enquêtes en monitoring

Een eenvoudig dashboard

- Voorzie in een centraal dashboard met relevante data en indicatoren in verband met ingrijpende ervaringen
- Op het niveau van zorggraden, steden en gemeenten

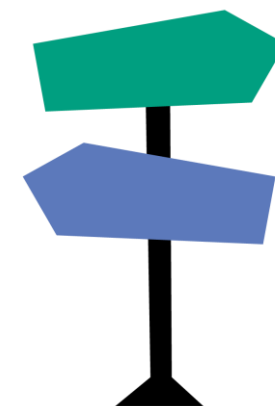
Wat is er nodig?

Ondersteuning in datagebruik

- Opleiding en ondersteuning om datageletterdheid te stimuleren
- Voor gerichte besluitvorming en beleidsplanning

Monitoren om te leren

- Outcome-indicatoren geïntegreerd binnen bestaande structuren
- Stimuleren van reflectie voor bijsturing
- Periodieke evaluatie van impact

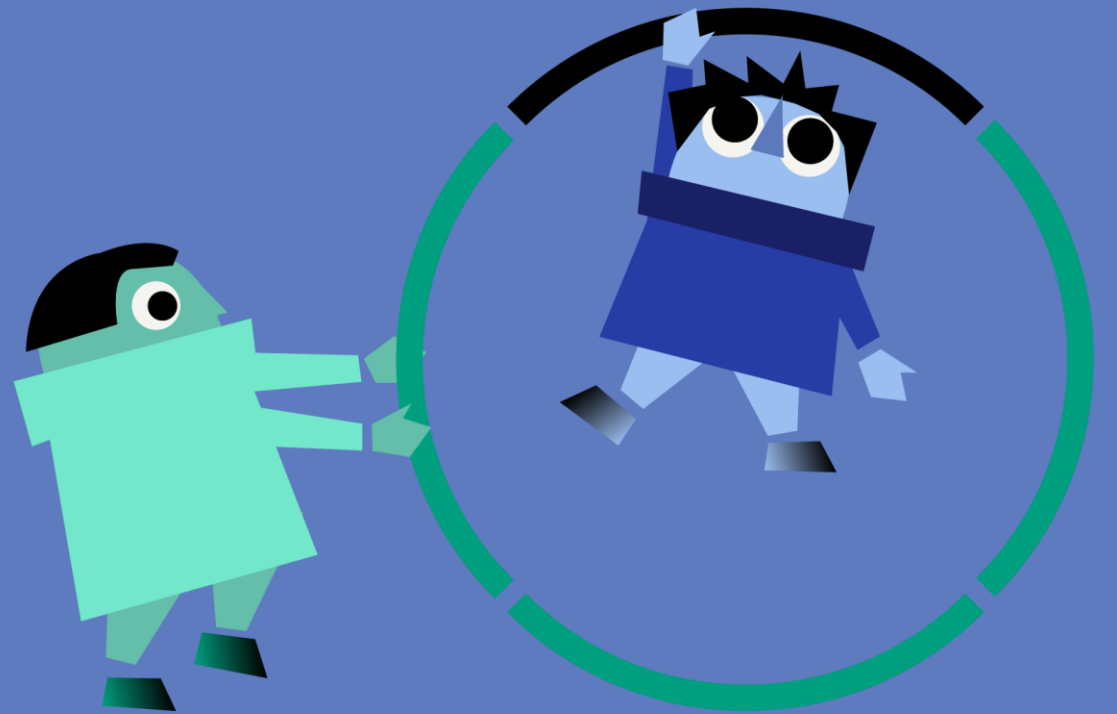

WAAROM DIT WERKT?

Omdat we dan niet alleen handelen met het hart, maar ook met scherp inzicht.

De samenhang

Eén verhaal, geen 11 losse
aanbevelingen

Panelgesprek

Moderatie: Annemie Peeters

Caroline Verlinde – Directeur Vivel

Geertrui Heyvaert – Stafmedewerker ELZ Leuven

Natascha Deblauwe – Coördinator WINGG

Katrien Gillis – Huis van het Kind Geel

Tim Stroobants – Directeur VECK

Anna Defossez – Coördinator ECHO-lotgenotenwerking

An Victoir – Verantwoordelijke psychosociaal functioneren Vrij CLB Netwerk

Linde Tilley – Huisarts

Slotwoord

Caroline Gennez

Vlaams minister van Welzijn, Armoedebestrijding,
Cultuur en Gelijke Kansen

Napraten met een drankje

Zuilenzaal (zaal lunch)

Uitgang Leuvenseweg 86

BEDANKT!

Opgroeien

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

**SAMEN
VOORBIJ
TRAUMA**

Van preventie tot herstel

B Koning
Boudewijnstichting